

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

СТАНОВИЩЕ ПО ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

№ 6-5/2014 г.

Относно: Програма за трансгранично сътрудничество „Румъния-България“ 2014-2020 г.

На основание чл. 26, ал. 1, т. 1 от *Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми* (Наредбата за ЕО, обн. ДВ бр. 57/2.07.2004 г., посл. изм. и доп. ДВ бр. 94/2012 г.), във връзка с чл. 31, ал. 4 от *Закона за биологичното разнообразие* (ЗБР) и чл. 36, ал. 4 от *Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони* (Наредбата за ОС, обн. ДВ бр. 73/2007 г., посл. изм. и доп. ДВ бр. 94/2012 г.)

С Ъ Г Л А С У В А М

Програма за трансгранично сътрудничество „Румъния-България“ 2014-2020 г.

Възложител: Главна дирекция “Управление на териториалното сътрудничество” на Министерство на регионалното развитие – Национален орган по програмата, съгласно Решение на Министерския съвет № 156/21.03.2014 г.

Характеристика на програмата:

Програмата за трансгранично сътрудничество „Румъния-България“ 2014-2020 г. се изготвя съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 1299/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно европейското териториално сътрудничество, Регламенти (ЕС) 1301/2013 и (ЕС) 1303/2013 и прилагащи актове на Европейската комисия. Целта на програмата е да допринесе за интегрираното развитие на района и по този начин да съдейства за териториалното сближаване в рамките на Европейския съюз. Приоритетните оси, определени с тази цел, са следните:

- Приоритетна ос 1: Регион с по-добра транспортна инфраструктура;
- Приоритетна ос 2: Зелен регион;
- Приоритетна ос 3: Безопасен регион;
- Приоритетна ос 4: Приобщаващ регион с квалифицирана работна сила;
- Приоритетна ос 5: Ефективен регион;
- Приоритетна ос: Техническа помощ.

Териториалният обхват на програмата включва 15 административни единици (NUTS III ниво), принадлежащи към 6 региона (NUTS II ниво), както следва:

- в Румъния (окръзи): Мехединци, Долж, Олт, Телеорман, Джурджу/Гюргево, Кълъраш, Констанца;
- в България (области): Видин, Враца, Монтана, Плевен, Велико Търново, Русе, Силистра, Добрич.

Програмата е с период на действие 2014-2023 г.

поради следните **мотиви**:

1. Програмата съобразява и не влиза в противоречие със съотносимите стратегии, планове и програми на европейско и национално ниво.
2. Програмата допринася за постигане на целите по опазване на околната среда на национално и европейско ниво, като от общо петте приоритетни оси (ПО) на програмата, две са с пряка насоченост към опазването на околната среда и човешкото здраве (ПО 2: *Зелен регион* и ПО 3: *Безопасен регион*).
3. Съгласно прогнозите в доклада за екологична оценка, евентуално отрицателно въздействие върху околната среда и човешкото здраве се очаква най-вече през фазите на строителство. Тяхното времетраене и честота ще бъдат краткосрочни, интензивността им – ниска, с местен обхват и предимно обратими. Очаква се дългосрочните последици от прилагането на програмата по отношение на околната среда и човешкото здраве да бъдат положителни.
4. В доклада за екологична оценка са препоръчани адекватни мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на очакваните неблагоприятни въздействия върху околната среда и човешкото здраве.
5. Реализирането на програмата не води до задълбочаване на съществуващи и възникване на нови екологични проблеми.
6. Не се очаква значително отрицателно кумулативно въздействие от прилагането на програмата на нива Приоритетни оси, Инвестиционни приоритети и Специфични цели. На ниво Индикативни дейности се очаква предимно положително кумулативно въздействие (по отношение на качеството на атмосферния въздух и климата, биологичното разнообразие, ландшафта, културното наследство и населението и човешкото здраве), като отрицателно кумулативно въздействие се очаква предимно по време на строителството на съоръженията на транспортна инфраструктура по ПО 1 и ПО 4, както и по време на експлоатацията – при аварии и инциденти.
7. Програмата е с трансграничен обхват, като насочеността ѝ към трансгранично сътрудничество предполага вероятно положително, дългосрочно въздействие.
8. В обхвата на програмата, на българска територия попадат изцяло или отчасти следните защитени зони („Натура 2000” места) по смисъла на ЗБР:
  - BG0000102 "Долината на река Батова", BG0000106 "Хърсовска река", BG0000107 "Суха река", BG0000118 "Златни пясъци", BG0000130 "Крайморска Добруджа", BG0000154 "Езеро Дуранкулак", BG0000166 "Врачански Балкан", BG0000168 "Лудогорие", BG0000169 "Лудогорие - Сребърна", BG0000171 "Лудогорие - Боблата", BG0000180 "Боблата", BG0000181 "Река Вит", BG0000182 "Орсоя", BG0000199 "Цибър", BG0000211 "Твърдишка планина", BG0000213 "Търновски височини", BG0000216 "Емен", BG0000231 "Беленска гора", BG0000232 "Батин", BG0000233 "Студена река", BG0000239 "Обнова - Караман дол", BG0000240 "Студенец", BG0000241 "Сребърна", BG0000247 "Никополско плато", BG0000275 "Язовир Стамболийски", BG0000279 "Стара река", BG0000280 "Златаришка река", BG0000281 "Река Белица", BG0000282 "Дряновска река", BG0000334 "Остров", BG0000335 "Карабоаз", BG0000336 "Златия", BG0000339 "Раброво", BG0000340 "Цар Петрово", BG0000374 "Бебреш", BG0000377 "Калимок - Бръшлен", BG0000396 "Персина", BG0000399 "Българка", BG0000432 "Голяма река", BG0000487 "Божите мостове", BG0000497 "Арчар", BG0000498 "Видбол", BG0000500 "Войница", BG0000503 "Река Лом", BG0000507 "Делейна", BG0000508 "Река Скът", BG0000509 "Цибрица", BG0000516 "Черната могила", BG0000517 "Портитовци - Владимирowo", BG0000518 "Въртопски дол", BG0000519 "Моминбродско блатo", BG0000521 "Макреш", BG0000522 "Видински парк", BG0000523 "Шишенци", BG0000524 "Оризището", BG0000525 "Тимок", BG0000526 "Долно Линево", BG0000527 "Козлодуй", BG0000528 "Островска степ - Вадин", BG0000529 "Марген - Ряховo", BG0000530 "Пожарево - Гарван", BG0000532 "Остров Близнаци", BG0000533 "Острови Козлодуй", BG0000534

"Остров Чайка", BG0000552 "Остров Кутово", BG0000569 "Кардам", BG0000570 "Изворово - Краище", BG0000572 "Росица - Лозница", BG0000573 "Комплекс Калиакра", BG0000576 "Свищовска гора", BG0000587 "Варкан", BG0000591 "Седларката", BG0000593 "Билерниците", BG0000594 "Божия мост - Понора", BG0000601 "Каленска пещера", BG0000605 "Божкова дупка", BG0000608 "Ломовете", BG0000609 "Река Росица", BG0000610 "Река Янтра", BG0000611 "Язовир Горни Дъбник", BG0000613 "Река Искър", BG0000614 "Река Огоста", BG0000621 "Езеро Шабла - Езерец", BG0000627 "Конунски дол", BG0000631 "Ново село", BG0001014 "Карлуково", BG0001037 "Пъстрина", BG0001040 "Западна Стара планина и Предбалкан", BG0001042 "Искърски пролом - Ржана", BG0001493 "Централен Балкан - буфер", BG0002018 "Остров Вардим" за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включени в списъците от защитени зони, приети с Решения на Министерския съвет;

- BG0000156 "Шабленски езерен комплекс", BG0000237 "Остров Пожарево", BG0000240 "Студенец", BG0000241 "Сребърна", BG0000332 "Карлуковски карст", BG0000399 "Българка", BG0002002 "Западен Балкан", BG0002005 "Понор", BG0002006 "Рибарници Орсоя", BG0002007 "Остров Ибиша", BG0002008 "Остров до Горни Цибър", BG0002009 "Златията", BG0002017 "Комплекс Беленски острови", BG0002018 "Остров Вардим", BG0002024 "Рибарници Мечка", BG0002025 "Ломовете", BG0002029 "Котленска планина", BG0002030 "Комплекс Калимок", BG0002031 "Стената", BG0002039 "Хърсовска река", BG0002048 "Суха река", BG0002050 "Дуранкулашко езеро", BG0002051 "Калиакра", BG0002053 "Врачански Балкан", BG0002061 "Балчик", BG0002062 "Лудогорие", BG0002064 "Гарванско блато", BG0002065 "Блато Малък Преславец", BG0002067 "Остров Голя", BG0002070 "Рибарници Хаджи Димитрово", BG0002074 "Никополско плато", BG0002082 "Батова", BG0002083 "Свищовско-Беленска низина", BG0002085 "Чаиря", BG0002090 "Берковица", BG0002091 "Остров Лакът", BG0002095 "Горни Дъбник - Телиш", BG0002096 "Обнова", BG0002097 "Белите скали", BG0002104 "Цибърско блато" и BG0002115 "Било" за опазване на дивите птици, обявени със заповеди на министъра на околната среда и водите.

В обхвата на програмата, на българска територия попадат следните защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ):

- *Природни паркове*: Персина, Врачански балкан, Русенски лом;
- *Резервати*: Бяла крава, Чупрене, Врачански карст, Калиакра, Горната кория, Китка, Милка, Бели лом;
- *Поддържани резервати*: Савчов чаир, Хайдушки чукар, Балтата, Ибиша, Персински блата, Сребърна;
- *Природни забележителности*: Момин скок, Капиновски водопад, Водопада на р.Мийковска, Кая бунар, Каньонът на р. Негованска - Еменски каньон, Понорите, Дрянков хълм, Мусина - пещера, Леви и десни сухи печ, Пещера Венеца, Водопад на р.Стакевска, Магурата, Боров камък, Белоградчишки скали, Петров церак, Гардата, Вратцата, Леденика, Божите мостове, Понора, Новата пещера, Ритлите, Говедарника, Чуكلите, Гълъбарника, Самуилица I и II, Червеница, Арборетума, Александрийска гора, Мишин камък, Мраморна пещера, Хайдушки водопади, Дуршин водопад, Водния скок, Фосилно находище на Баденската фауна, Пещерата „Разбитица“, Карстово ждрело „Чернелка“, Находище на терциерни (тортонски) вкаменелости, Опански баир, Находище на окременени стъбла и пънове от вековна иглолистна гора от сем. Таксодиеви в м."Ташковото", Находище на окременени стъбла и пънове от вековна иглолистна гора от сем. Таксодиеви в м."Калето", Гинината пещера, Студенец, Камарата, Хайдушката пещера, Скален мост "Седларката", Калето - тектонски грабен, Куكلите, Водопад "Скока" на р.Белилката, Купените, Скалните кукли в м."Пладнището", Скалната църква,

Пещера „Нанин камък“, Пещерата „Орлова чука“, Декилиташ, Мамула, Острата скала, Острата канара, Скално образувание „Пещерата“, Скално образувание „Вратата“;

- *Защитени местности:* Марков бук, Главите, Белокравищница, Находище на Българска гърлица, Река Веселина, Кайкуша, Старият дъб, Студен кладенец, Мешовата гора, Слона, Преображенски манастир, Божурлука, Божур поляна, Богданов дол, Джолюнгол, Николински кладенец, Манастирското, Дервента, Косово, Комитските дупки, Железарци, Русалка, Лесопарка, Находище на Български сърпец, Остров Кутово, Чупренски буки, Находище на Ружеvidна поветица, Острови „Близнаците“, Миджур, Раковишки манастир, Липака, Връшка чука, Падините, Речка, Тепето, Борованска могила, Китката, Коритата, Данева могила, Козлодуй, Кочумина, Гола бара, Калугерски гред - Тополите, Вола, Веждата, Степите, Блатно кокиче, Ароматна матиола, Росица, Лозница, Бежаново, Орлова могила, Яйлата, Дуранкулашко езеро, Шабленско езеро, Суха река, Остров Цибър, Самарите, Шабовица, Глухарчевидна жълтица, Ускето, "Копрен, Равно буче, Калиманица, Даяница", Сто овци, Калето, Шумака, Рибарници Орсоа, Уручник, Равненско градище, Персин, Коридорите, Остров „Малък Борил“, Кайлъка, Булин дол, Дългата бара – паметника, Орниците, Гарваница, Пещерите, Гушерът, Палаза, Турията, Брестишко бранище, Чешмата, Лъгът „Дръмката“, Вятърница, Чолашки орман, Пожара, Вълчитрънската гора, Ормана, Мариновец, Щърка, Голият връх, Дреновица, Пипра - Калето, Персин изток, Киселец, Червеният бряг, Катината, Генджов орман, Елията, Тараклъка, Плавала, Рибарниците, Ломия, Находище на обикновен сладник, Вековна церова гора, Комплекс „Алеко – Телика“, Калимок-Бръшлен, Естествено находище на Кримска какула, Находище на Българска гърлица - село Караманово, Дойчов остров, Находище на Уехтрицова урока, Пеликаните, Каракуз, Гарвански блата, Малък Канагол, Голямата чешма, Остров Пожарево, Сая Кулак, Блатото край с.Малък Преславец, Паметника, Меджит табия.

8.1. При извършената проверка за допустимост по смисъла на чл. 36, ал. 2 от *Наредбата за ОС* се установи, че *Програмата за трансгранично сътрудничество „Румъния-България“ 2014-2020 г.* е **допустима** при съобразяване на произтичащите от нея планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с:

- режимите на защитените територии, определени със *ЗЗТ*, заповедите за обявяването им и с утвърдените планове за управление,
- режимите на защитените зони, определени със заповедите по чл. 12, ал. 6 от *ЗБР*.

8.2. На основание чл. 36, ал. 3 от *Наредбата за ОС* е извършена преценка за вероятната степен на отрицателно въздействие, според която програмата **няма вероятност** да окаже значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони от мрежата Натура 2000, поради следните мотиви:

- Реализирането на целите за опазване на околната среда, свързани с програмата, както и на начина, по който тези цели и всички екологични съображения са били взети предвид по време на изготвянето на програмата на всеки един от приоритетите, ще акумулира общ положителен ефект върху състоянието на компонентите на околната среда в страната, включително върху защитените зони от мрежата Натура 2000;
- В програмата са предвидени дейности като насърчаване на заетостта и подпомагане на мобилността на труда, насърчаване на устойчивия транспорт и премахване на участъците с недостатъчен капацитет в ключови мрежови инфраструктури, насърчаване на адаптацията към изменението на климата и на превенцията и управлението на риска, повишаване на институционалния капацитет и ефективна публична администрация, опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната

ефективност. Те са насочени предимно към подобряване на качеството на околната среда и не се очаква да доведат до значителни отрицателни въздействия върху територии от мрежата Натура 2000.

9. Съгласно становище на Министерство на здравеопазването (с изх.№ 04-09-135/05.09.2014 г.) въздействието ще бъде положително по отношение на здравното състояние на населението, като не се очаква възникване на здравен риск от осъществяването на програмата.
10. Извършените в доклада за екологична оценка анализ и сравнение на възможните алтернативи показват, че всички приоритетни оси и посочените към тях индикативни дейности на програмата носят повече ползи за околната среда в сравнение с „нулевата“ алтернатива/отказ от реализиране на програмата.
11. В хода на процедурата по екологична оценка са проведени консултации, резултатите от които са съобразени мотивирано и по подходящ начин, в т.ч. в проекта на програмата. Не са получени мотивирани възражения по законосъобразност по време на консултациите.

и при следните мерки и условия:

I. Мерки и условия за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последствия от прилагането на програмата:

A. Общи:

1. Планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, предмет на Програмата за трансгранично сътрудничество „Румъния-България“ 2014-2020 г., попадащи в обхвата на приложенията към ЗООС или извън тях, както и под разпоредбите на чл. 31 от ЗБР, подлежат на оценка за съвместимостта им с предмета и целите на опазване на защитените зони и могат да бъдат одобрени само след решение/становище по ОВОС/ЕО/ОС за одобряване/съгласуване, при съобразяване с препоръките в извършените оценки, както и с условията, изискванията и мерките, постановени с решението/становището.
2. Дейностите по програмата следва да съобразяват изискванията и забраните съгласно *Закона за водите*, както и с Плановите за управление на речните басейни (в т.ч. да се прилагат съотносимите мерки от раздел 7 на плановите) и Плановите за управление на риска от наводнения на Черноморски и Дунавски райони за басейново управление.
3. Да се осъществява трансгранична координация на работата на мрежата за наблюдение за интегрирано управление на трансграничните повърхностни и подземни води между България и Румъния в региона на Добруджа и на метеорологичните показатели на атмосферата.
4. Проектите, свързани с изграждане, ремонт и реконструкция да се съобразяват с резултатите от проведените геоложки, геотехнически и хидрогеоложки проучвания и изследвания.

Б. За ПО 1 (Регион с по-добра транспортна инфраструктура):

1. Местоположението на всяко ново пътно трасе следва да бъде съобразено с режимите, установени за защитените територии и зони, зоните за защита на водите, обектите на културно-историческото наследство и зоните и обектите, подлежащи на здравна защита.
2. Проектите да предвиждат шумозащитни мерки (вкл. шумозащитни екрани) по отношение на населените места и селищните образувания разположени в близост до участъците, попадащи в техния обхват.

В. За ПО 2 (Зелен регион):

1. Развитието на туризма следва да е съобразено с капацитета на рекреационно натоварване на територията, като се осигурят подходящо отвеждане и пречистване на отпадъчните води, както и управление на отпадъците съгласно нормативните изисквания.
2. Да се дава приоритет на проекти за екотуризъм и туризъм, свързани с опазване на културно-историческото наследство.
3. Разработката на туристически пакети следва да отчита, че дейности като излети „сафари“, трасета „офроуд“ за наблюдение на редки и застрашени животински видове не са допустими, тъй като водят до значителни увреждания на околната среда и в частност – биологичното разнообразие.
4. При провеждане на дейности по Инвестиционен приоритет 6d (Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие, почвите и насърчаване на екосистемните услуги, включително чрез Натура 2000 и зелените инфраструктури) да се вземат предвид Предварителните оценки на риска от наводнения.
5. При планиране на дейностите да се вземат под внимание резултатите от международния проект „Оценка на риска от наводнения в заливните равнини на р. Дунав“ (Danube FLOODRISK), финансиран и изпълнен по Оперативна програма „Югоизточна Европа“ 2007-2013 г.

II. Мерки за наблюдение и контрол при прилагане на програмата:

1. Министерство на регионалното развитие да представя за одобряване в МОСВ годишни доклади по наблюдение и контрол на въздействието на програмата върху околната среда съгласно разпоредбата на чл. 30, ал. 1 от *Наредбата за ЕО*.
2. Наблюдението и контролът на въздействията върху околната среда при прилагането на програмата да се извършват при отчитане индикаторите, определени в т. 11 на доклада за ЕО.
3. При констатиране на неблагоприятни последствия върху околната среда и риск за човешкото здраве да се предприемат своевременни мерки за възможното им отстраняване.

ДАТА: 12.09.2014

МИНИСТЪР:

СВЕТЛАНА ЖЕКОВА